

Скороход І. С.
*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародних економічних відносин
та управління проектами
Волинського національного університету імені Лесі Українки*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-337-1-35>

ВПРОВАДЖЕННЯ ЗЕЛЕНИХ ІННОВАЦІЙ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Високий рівень індустріалізації та збільшення обсягів споживання сприяли підвищенню економічної активності суб'єктів господарювання та спричинили погіршення якості навколишнього середовища. Відповідно до реалізації Угоди про асоціацію з Європейським Союзом та підтримки Україною цілей Європейського зеленого курсу, важливим є запровадження зелених інновацій. Вирішення цієї проблеми потребує якісно нових змін у способах господарювання в напрямках модернізації і екологізації промисловості та сталого сільського господарства. Тому зелені інновації нині стають все більш важливими для підприємств та країни загалом, оскільки в майбутньому очікується, що вони забезпечать як екологічну стійкість, так і економічну ефективність.

Повномасштабні активні військові дії, які відбуваються на території країни згубно впливають на довкілля. В зв'язку з цим загострилась проблема накопичення відходів виробництва та споживання. Викиди великої кількості токсичних хімічних речовин у навколишнє середовище спричинили забруднення повітря, води та ґрунту. З метою запобігання й пом'якшення наслідків екологічної кризи та забезпечення повоєнної відбудови країни пріоритетності набуває активізація впровадження зелених інновацій та розвитку екологічного підприємництва.

Зелені інновації, як засіб розв'язання екологічних та економічних проблем в країні, спрямовані на збереження та поліпшення якості навколишнього природного середовища, підвищення ефективності використання природних ресурсів. Окрім цього, вони використовуються для забезпечення ефективності управління стійкістю. Щоб компенсувати екологічні витрати, фірми можуть застосовувати зелені інновації для підвищення продуктивності використання ресурсів.

Перехід до Європейського зеленого курсу можливий шляхом екологічної модернізації виробництва українських товаровиробників. Екологічні інновації можуть стати інструментом досягнення стійких конкурентних переваг на внутрішньому та зовнішньому ринку.

Саме впровадження екологічних інновацій дозволить забезпечити розвиток стратегічних галузей економіки України та забезпечити українським товаровиробникам можливість доступу до європейських ринків [2].

Екологічно орієнтована інноваційна діяльність пов'язана з розробкою і впровадженням ресурсозберігаючих технологій, з пошуком відновлюваних джерел енергії, поступовим розвитком безвідходного виробництва та виробництвом екологічно чистої продукції [4].

Одним із провідних напрямів впровадження екологічних інновацій у процес формування продовольчих ланцюгів є розвиток органічного виробництва. Цей напрям передбачає екологізацію виробництва, технологій, ґрунту, навколишнього середовища та кінцевого продукту, що сприяє створенню позитивного впливу на всі сфери життя та господарювання [3].

У зв'язку з російською агресією в Україну частина природних енергетичних ресурсів стала недоступною. Окрім того, виникли питання щодо вибору способу, технології, джерела отримання та споживання енергетичних ресурсів, що мінімізуватимуть антропогенний вплив на навколишнє середовище. Тому, особливе значення має впровадження зелених технологій на підприємствах енергетичної сфери, інноваційний потенціал яких полягає у забезпеченні реалізації принципу диверсифікації джерел енергії, циркулярного і кліматично-нейтрального використання ресурсів.

З червня 2023 року у межах співпраці України та Великобританії розпочав роботу Фонд у сфері зелених інновацій InnovateUkraine. Він надаватиме гранти на підтримку бізнесу в розробленні інноваційних, стійких енергетичних технологій і бізнес-моделей. Основна мета створення Фонду – посилення енергетичної безпеки країни. Загальний обсяг – 62 млн фунтів стерлінгів. Початковий внесок становитиме 10 млн фунтів стерлінгів, іншу частину буде спрямовано частинами до 2025 року. Кошти спрямовані на проекти енергетичних інновацій, які прискорять процес реконструкції та відновлення української енергетичної інфраструктури [1].

Таким чином, запровадження зелених інновацій в країні сприятиме вдосконаленню системи управління компаніями, які оптимізують використання ресурсів, мінімізують обсяги утворення відходів і здійснюють екологічно орієнтовану діяльність, що, в свою чергу, підвищить ефективність функціонування бізнес-структур.

Список використаних джерел:

1. Для відновлення енергосектору України розпочинає роботу Фонд зелених інновацій «InnovateUkraine». URL: <https://mev.gov.ua/novyna/domovlenosti-ministriv-u-diyi-dlya-vidnovlennya-enerhosektoru-ukrayiny-rozpochynaye-robotu>

2. Сагайдак Ю. А., Харченко Т. Б. Упровадження екологічних інновацій як імпульс переходу до глобального зеленого курсу. *Entrepreneurship and Trade*. 2021. № 29. С. 61–65. DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1256-2021-29-10>
3. Самойлик Ю. В., Вернигора М. В. Глобальні передумови впровадження екологічних інновацій у процес формування органічних продовольчих ланцюгів. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 51. С. 63–67. DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.51-10>
4. Скороход І. С., Ребрина Н. Г. Дослідження факторів впливу на еко-інноваційну діяльність підприємств в умовах транскордонного співробітництва. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2014. Вип. 2 (106). С. 264–273.